

DARÜŞŞİFA İSLAM TIP TARİHİ ARAŞTIRMALARI DERGİSİ  
DARÜŞŞİFA JOURNAL OF ISLAMIC MEDICAL HISTORY RESEARCH

ISSN: 2822-4949  
Cilt | Volume 4 Sayı | Number 2  
Aralık | December 2025

Yayın Tarihi | Published: 31 Aralık 2025

<https://dasitad.com/index.php/darussifa>

DARÜŞŞİFA İSLAM TIP TARİHİ ARAŞTIRMALARI DERGİSİ  
DARÜŞŞİFA JOURNAL OF ISLAMIC MEDICAL HISTORY RESEARCH

e-ISSN 2822-4949

Cilt: 4, Sayı: 2 (31 Aralık 2025) - Volume:4 Issue: 2 (31 December 2025)

**Periyot:** Yılda 2 Sayı (30 Haziran & 31 Aralık)

**Period:** Biannually (30 June & 31 December)

**Yazışma Adresi | Contact Address**

info@dasitad.com | <https://dasitad.com/index.php/darussifa>

**Yayın Dili-Language of Publication**

Türkçe & İngilizce-Turkish & English

**Yayıncı - Publisher**

Prof. Dr. Zehra GENÇEL EFE

Darüşşifa İslam Tıp Tarihi Araştırmaları Dergisi, Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0  
Uluslararası Lisansı (CC BY NC) ile lisanslanmıştır.

Darüşşifa Journal of Islamic Medical History Research is licensed under a Creative Commons  
Attribution-NonCommercial 4.0 International License (CC BY NC)

DARÜŞŞİFA İSLAM TIP TARİHİ ARAŞTIRMALARI DERGİSİ  
DARÜŞŞİFA JOURNAL OF ISLAMIC MEDICAL HISTORY RESEARCH

e-ISSN 2822-4949

**Sahibi | Owner**

Prof. Dr. Zehra GENÇEL EFE

**EDİTÖR | EDITOR IN CHIEF**

Prof. Dr. Zehra GENÇEL EFE

[zehra.gencelefe@gmail.com](mailto:zehra.gencelefe@gmail.com) | [zehraefe@hitit.edu.tr](mailto:zehraefe@hitit.edu.tr)

Hitit University, Faculty of Theology Çorum, TÜRKİYE

<https://orcid.org/0000-0002-7558-7382> / <https://ror.org/01x8m3269>

**EDİTÖR YARDIMCILARI | ASSISTANT EDITORS**

Dr. Edip Akyol

[akyoledib@gmail.com](mailto:akyoledib@gmail.com)

Samsun Üniversitesi/Türkiye

<https://orcid.org/0000-0003-0757-216X>

<https://ror.org/02brte405>

Dr. Elif Kübra Aslandoğdu

[ekaslandogdu@hotmail.com](mailto:ekaslandogdu@hotmail.com)

Hitit Üniversitesi/Türkiye

<https://orcid.org/0000-0001-9191-5502>

<https://ror.org/01x8m3269>

**ALAN EDİTÖRLERİ | FIELD EDITORS**

Tarih, Prof. Dr. Abdülhalik BAKIR

[abdulhalik.bakir@bilecik.edu.tr](mailto:abdulhalik.bakir@bilecik.edu.tr)

Bilecik Üniversitesi Türkiye

<https://orcid.org/0000-0002-4436-5322>

<https://ror.org/00dzfx204>

İslam Tarihi, Doç. Dr. Esra ATMACA

[esraatmaca@sakarya.edu.tr](mailto:esraatmaca@sakarya.edu.tr)

Sakarya Üniversitesi, Türkiye

<https://orcid.org/0000-0002-5093-3621>

<https://ror.org/04ttnw109>

İslam Tarihi, Doç. Dr. İlyas UÇAR

[ilyasucar@gmail.com](mailto:ilyasucar@gmail.com)

Amasya Üniversitesi, Türkiye

<https://orcid.org/0000-0002-7125-8995>

<https://ror.org/00sbox0y13>

Sağlık-Spor, Prof. Dr. Bilal DEMİRHAN

[bilal.demirhan@manas.edu.kg](mailto:bilal.demirhan@manas.edu.kg)

Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi, Kırgızistan

<https://orcid.org/0000-0002-3063-9863>

Hadis, Prof. Dr. Veli ATMACA

[vatmaca@mehmetakif.edu.tr](mailto:vatmaca@mehmetakif.edu.tr)

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Türkiye

<https://orcid.org/0000-0002-7875-7586>

<https://ror.org/04xk0dc21>

Tıp, Uzm. Dr. Eren AKÇİÇEK

[akcicekeren@gmail.com](mailto:akcicekeren@gmail.com)

Ege Üniversitesi, Türkiye

<https://ror.org/02eaafc18>

Halk Bilimi, Doç. Dr. Nagehan Baysal Yurdakul

[nagihan.baysal@ege.edu.tr](mailto:nagihan.baysal@ege.edu.tr)

Ege Üniversitesi Türkiye

<https://orcid.org/0000-0002-5272-5922>

<https://ror.org/02eaafc18>

## REDAKTÖRLER

İsa Yavuz

[yavuzisaa@outlook.com](mailto:yavuzisaa@outlook.com)

Diyanet İşleri Başkanlığı-Türkiye

<https://orcid.org/0000-0002-2290-2561>

<https://ror.org/007x4cq57>

Eda Karakış

[edakarakis9@gmail.com](mailto:edakarakis9@gmail.com)

Hitit Üniversitesi/ Türkiye

<https://orcid.org/0000-0002-6589-4653>

<https://ror.org/01x8m3269>

Furkan Kül

[fkul795@gmail.com](mailto:fkul795@gmail.com)

Hitit Üniversitesi/ Türkiye

<https://orcid.org/0009-0001-9087-470X>

<https://ror.org/01x8m3269>

## DİL EDİTÖRLERİ | LANGUAGE EDITORS

Arapça, Dr. Şahin BAL

[shahinbal09@gmail.com](mailto:shahinbal09@gmail.com)

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi,  
Türkiye

<https://orcid.org/0000-0002-2326-4530>

<https://ror.org/05n2cz176>

Türkçe, Meliha YEKELER

[meliha.yekeler@hotmail.com](mailto:meliha.yekeler@hotmail.com)

Hitit Üniversitesi Türkiye

<https://orcid.org/0000-0001-8975-1748>

<https://ror.org/01x8m3269>

İngilizce, Elif Akyol

[eakyol04@gmail.com](mailto:eakyol04@gmail.com)

Anadolu Üniversitesi  
Türkiye

<https://ror.org/05n2cz176>

## YAYIN KURULU

Prof. Dr. İlter Uzel

[ilteruzel@cu.edu.tr](mailto:ilteruzel@cu.edu.tr)

Çukurova Üniversitesi Türkiye

<https://orcid.org/0000-0002-1876-9809>

Prof. Dr. H. Nil Sarı

[nilasari@istanbul.edu.tr](mailto:nilasari@istanbul.edu.tr)

İstanbul Üniversitesi Türkiye

<https://orcid.org/0000-0002-4935-8658>

Prof. Dr. İsmet Eşer

[ismet.eser@ege.edu.tr](mailto:ismet.eser@ege.edu.tr)

Ege Üniversitesi Türkiye

<https://orcid.org/0000-0002-8200-2127>

Prof. Dr. Ayşegül D. Erdemir

[aysegul.erdemir@yahoo.com](mailto:aysegul.erdemir@yahoo.com)

Maltepe Üniversitesi Türkiye

<https://orcid.org/0000-0003-0916-707X>

Prof. Dr. Ahmet Aciduman

[ahmetaciduman@yahoo.com](mailto:ahmetaciduman@yahoo.com)

Ankara Üniversitesi Türkiye

<https://orcid.org/0000-0003-2021-4471>

Prof. Dr. Hasan Basri Çakmak

[hasanbasricakmak@hitit.edu.tr](mailto:hasanbasricakmak@hitit.edu.tr)

Özel 100. Yıl Üniversitesi Türkiye

<https://orcid.org/0000-0001-6877-8773>

Prof. Dr. Abdülhalik Bakır

[abdulhalik.bakir@bilecik.edu.tr](mailto:abdulhalik.bakir@bilecik.edu.tr)

Bilecik Üniversitesi Türkiye

<https://orcid.org/0000-0002-4436-5322>

Prof. Dr. İbrahim Başağaoğlu

[ibasagaoglu@myinet.com](mailto:ibasagaoglu@myinet.com)

İstanbul Üniversitesi Türkiye

<https://orcid.org/0000-0003-1179-6326>

Prof. Dr. Kadir Gürler

[kadurgurler@hitit.edu.tr](mailto:kadurgurler@hitit.edu.tr)

Hitit Üniversitesi Türkiye

<https://orcid.org/0000-0002-6373-6424>

Prof. Dr. Veli Atmaca

[vatmaca@mehmetakif.edu.tr](mailto:vatmaca@mehmetakif.edu.tr)

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi  
Türkiye

<https://orcid.org/0000-0002-7875-7586>

Prof. Dr. Süleyman Gezer

[suleymangezer@hitit.edu.tr](mailto:suleymangezer@hitit.edu.tr)

Hitit Üniversitesi Türkiye

<https://orcid.org/0000-0002-3545-8076>

Prof. Dr. Selim Türcan

[selimturcan@hitit.edu.tr](mailto:selimturcan@hitit.edu.tr)

Hitit Üniversitesi Türkiye

<https://orcid.org/0000-0001-7618-3868>

Prof. Dr. Mehmet Şeker  
[mehmet.seker@deu.edu.tr](mailto:mehmet.seker@deu.edu.tr)

Dokuz Eylül Üniversitesi Türkiye  
<https://orcid.org/0000-0003-0796-6097>

Prof. Dr. Enbiya Yıldırım  
[enbiyayildirim@hotmail.com](mailto:enbiyayildirim@hotmail.com)

Ankara Üniversitesi Türkiye  
<https://orcid.org/0000-0001-7733-5528>

Prof. Dr. Esin Kâhya  
[esin.kahya@yahoo.com](mailto:esin.kahya@yahoo.com)

Biruni Üniversitesi Türkiye

Prof. Dr. Sami Kılıç  
[skilic1@firat.edu.tr](mailto:skilic1@firat.edu.tr)

Fırat Üniversitesi Türkiye  
<https://orcid.org/0000-0002-9954-5312>

Prof. Dr. Mustafa Bıyık  
[mustafabiyik@hitit.edu.tr](mailto:mustafabiyik@hitit.edu.tr)

Hitit Üniversitesi Türkiye  
<https://orcid.org/0000-0003-3676-7038>

Prof. Dr. Bahattin Keleş  
[bahattinkeles@sirnak.edu.tr](mailto:bahattinkeles@sirnak.edu.tr)

Şırnak Üniversitesi Türkiye  
<https://orcid.org/0000-0003-4445-3303>

Prof. Dr. Ali Yüksek  
[ali.yuksekk@omu.edu.tr](mailto:ali.yuksekk@omu.edu.tr)

19 Mayıs Üniversitesi Türkiye  
<https://orcid.org/0000-0002-1960-3173>

Prof. Dr. Kemal Polat  
[kemalpolat2505@gmail.com](mailto:kemalpolat2505@gmail.com)

Kırgızistan-Türkiye Manas  
Üniversitesi Kırgızistan  
<https://orcid.org/0000-0002-9259-8016>

Prof. Dr. Alfina Sıbgatullina  
[alfina2003@yandex.ru](mailto:alfina2003@yandex.ru)

The Russian Academy of Sciences Rusya  
<https://orcid.org/0000-0001-5755-8687>

Prof. Dr. Mensur Nuredin  
[mensur@vizyon.edu.mk](mailto:mensur@vizyon.edu.mk)

International Vision University Kuzey  
Makedonya  
<https://orcid.org/0000-0002-0216-2201>

Doç. Dr. Husein Rizai  
[husein.rizai@unite.edu.mk](mailto:husein.rizai@unite.edu.mk)

Tetova Devlet Üniversitesi, Tetova,  
Kuzey Makedonya  
<https://orcid.org/0000-0002-1138-392X>

Doç. Dr. Elnura Azizova  
[elnuraazizova@ait.edu.az](mailto:elnuraazizova@ait.edu.az)

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası  
Azerbaycan  
<https://orcid.org/0000-0002-2505-1299>

Doç. Dr. Bakit Murzaraimov  
[bakit.murzaraimov@manas.edu.kg](mailto:bakit.murzaraimov@manas.edu.kg)

Kırgızistan-Türkiye Manas  
Üniversitesi Kırgızistan  
<https://orcid.org/0000-0002-8757-6998>

Doç. Dr. Hasan Erbay  
[hasanerbay@yahoo.com](mailto:hasanerbay@yahoo.com)

Afyon Kocatepe Üniversitesi Türkiye  
<https://orcid.org/0000-0002-5436-3961>

## HAKEM KURULU

Darüşşifa İslam Tıp Tarihi Araştırmaları Dergisi, çift taraflı kör hakemlik sistemi kullanmaktadır. Hakem isimleri gizli tutulmakta ve yayımlanmamaktadır.

Darüşşifa İslam Tıp Tarihi Araştırmaları Dergisi, yılda iki kez yayımlanan (30 Haziran-31 Aralık) hakemli bir dergidir.

Darüşşifa Journal of İslamic Medical History Research is a peer-reviewed academic journal issued twice a year (30 June - 31 December).

Darüşşifa İslam Tıp Tarihi Araştırmaları Dergisi, Din, Felsefe, Tarih öncelikli olmak üzere Sosyal ve Beşerî Bilimler alanlarında yapılan akademik çalışmaları yayımlar.

Darüşşifa Journal of İslamic Medical History Research, publishes academic studies primarily in the fields of Religion, Philosophy, History and Social Sciences.

Darüşşifa İslam Tıp Tarihi Araştırmaları Dergisi, yazarlardan makale değerlendirme ve yayın süreci için herhangi bir ücret talep etmemektedir.

Darüşşifa Journal of İslamic Medical History Research does not charge any article submission, processing charges, and printing charges from the authors.

Darüşşifa İslam Tıp Tarihi Araştırmaları Dergisi'nde yayınlanmak üzere gönderilen makaleler, iki dış hakem tarafından çift taraflı kör hakemlik değerlendirmesine tabi tutulur.

Darüşşifa Journal of İslamic Medical History Research uses double-blind review fulfilled by at least two reviewers.

Darüşşifa Journal of İslamic Medical History Research is Open Access (CC BY NC).

Darüşşifa İslam Tıbbı Araştırmaları Dergisi'nde yayımlanan yazıların tüm içerik sorumluluğu yazarlarına aittir.

All the responsibility for the content of the papers published in Journal of Islamic Medical History Research belongs to the authors.

Dergimizim tarandığı indeks ve veri platformları şunlardır:

The index and data platforms where our journal is scanned are as follows:

1. DOAJ: Directory of Open Access Journals
2. EBSCO - Historical Abstracts
3. EBSCO - Central & Eastern European Academic Source
4. ProQuest | Ulrich's Periodicals Directory
5. ERIH PLUS
6. J-GATE
7. İdealonline
8. İSAM
9. WorldCat
10. BASE (Bielefeld Academic Search Engine)

DARÜŞŞİFA İSLAM TIP TARİHİ ARAŞTIRMALARI DERGİSİ  
DARÜŞŞİFA JOURNAL OF ISLAMIC MEDICAL HISTORY RESEARCH

e-ISSN 2822-4949

Cilt: 4, Sayı: 2 (31 Aralık 2025) - Volume:4 Issue: 2 (31 December 2025)

İÇİNDEKİLER | CONTENTS

EDİTÖRDEN | FROM EDITOR

ARAŞTIRMA MAKALELERİ | RESEARCH ARTICLES

**Dr. Ahmed Nureddin Bey ve İstanbul'un Sağlık İşlerine Dair Şehremanetine Takdim Ettiği Rapor (1914) ..... 79**

Dr. Ahmed Nureddin Bey and His Report Submitted to the Municipal Council on Health Matters in Istanbul (1914)

Erol KARCI

**Bahrî Memlûkleri Dönemi Hastaneler Dışında Sağlıkla İlgili Sosyal Hizmetler ..... 102**

Social Services Related to Health in the Bahri Mamluk Period, Excluding Hospitals

Hilmi KELEŞ

**Hadislerde Ölümcül Salgın Hastalık Türleri ve Tedavi Yöntemleri ..... 124**

Types of Deadly Epidemic Diseases and Treatment Methods in Hadiths

Mücahit KARAKAŞ

**Hız. Ömer'in Sağlık Hizmetlerine Yaklaşımı: Cündişâpûr, Amvâs Vebası ve Cüzzam Uygulamaları Bağlamında Bir İnceleme ..... 145**

Umar Ibn al-Khattâb's Approach to Health Services: An analysis in the context of Jundishâpûr, the Plague of Amwâs, and Leprosy Practices

Yılmaz ÇELİK

**Merînî Dönemi Mağrib Tıbbına Kısa Bir Giriş ..... 163**

A Brief Overview of Medicine in the Marinid Period

Zehra GÖZÜTOK TAMDOĞAN

**The Effect of a One-Semester Physical Education and Sports Course on University Students' Physical Fitness, Performance and Health Parameters ..... 176**

Atilla ÇAKAR -Saltanat KAİKY

## EDİTÖRDEN | FROM THE EDITOR

### Değerli Araştırmacılar,

Dergimizin sekizinci sayısı olan Aralık 2025 sayısını da birbirinden değerli çalışmalarla yayınlamış olmaktan dolayı büyük mutluluk duyuyoruz. Amacımız bu alanda yapılan nitelikli akademik çalışmaları, yine bu alanda nadir olan dergimizde bir araya getirmektir. Türk İslam Medeniyeti döneminde sağlık ve tıp alanına dair tüm çalışmaların bir arada bulunabileceği dergimiz, bu alanın canlandırılması ve yeni akademik çalışmalara ışık tutması açısından büyük bir boşluğu dolduracaktır.

Derginin hayata geçirilmesi ve sekizinci sayısının yayınlanması süreci bizim için çok değerli. Kısa süre önce başladığımız yayına sekizinci sayıyı da aynı şevkle çıkardık. Bize olan güveninizi boşa çıkarmamak için gayret sarf ettik. Gerek editoryal ekibin canla başla ve heyecanla çalışması, gerekse yayın kurulumuzda yer alan değerli bilim insanlarının dergiye olan inancı ve destekleri, en az derginin yayınlanması kadar mutluluk verici idi. Bu vesileyle, editoryal ekibimize ve yayın kurulundaki değerli bilim insanlarına teşekkür ediyorum.

Dergimizin kapağında yine Editör Yardımcımız ve kıymetli Müzehhibe Meliha Yekeler'in "Hicret" adlı çalışmasıyla çıkıyoruz. Bu kıymetli sanat eseri için kendisine teşekkür ediyoruz. Aralık 2025 sayısında 6 araştırma makalesi yer almaktadır. Haziran 2026 sayısında bu çalışmaların yenileriyle karşınızda olmaya hazırlanıyoruz.

### Dear Researchers

We are very happy to have published the eighth issue of our journal, December 2025, with full and valuable studies. Our aim is to bring together qualified academic studies in this field in our journal, which is also rare in this field. Our journal, where all studies on health and medicine related to the period of Turkish-Islamic Civilization can be found together, will fill a big gap in terms of reviving this field and shedding light on new academic studies.

The process of bringing the journal to life and publishing the eighth issue is very valuable to us. With the same enthusiasm, we published the seventh issue of the publication that we started a short time ago. We have made every effort not to disappoint your trust in us. Both the hard work and enthusiasm of the editorial team, and the belief and support of the valuable scientists in our editorial board were at least as pleasing as the publication of the journal. I would like to take this opportunity to thank our editorial team and the valuable scientists in the editorial board.

We are on the cover of our journal with the work of our Deputy Editor and valuable Muzehheb (Illuminator) Meliha Yekeler, titled "Hicret". We thank him for this precious work of art. The December 2025 issue contains 6 research articles. In The June 2026 issue, we are getting ready to be with you with the new ones of these works.

**Prof. Dr. Zehra GENÇEL EFE / EDITOR**